

ІНСТРУМЕНТАРІЙ БІБЛІОТЕКАРЯ:

РЕСУРСИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Офіційні освітні послуги з підвищення кваліфікації працівників різних закладів культури України, зокрема бібліотек надає [Центр підвищення кваліфікації Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.](#)

Розвиток професійних компетентностей бібліотекаря

В межах співпраці з Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого Національна бібліотека Польщі пропонує [серію онлайн-навчальних курсів](#) для підвищення кваліфікації українських бібліотечних фахівців:

- «Роль і функції Національної бібліотеки Польщі в польському бібліотечному середовищі»;
- «Спільне каталогізаційне середовище Національної бібліотеки Польщі. Стандарти організації бібліографічних даних»;
- «Офіційний перелік видань» - основний елемент поточної польської національної бібліографії»;
- «Дескриптори Національної бібліотеки: найважливіші положення та практика»;
- «Зони бібліографічного опису книги. Каталогізація, теоретична частина»;
- «Створення бібліографічного запису у форматі MARC 21 в Alma, практична частина»;

Навчально-методичний вебінар [«Індексування документів за УДК: методичні рішення для бібліотек»](#).

Вебінар [«Актуалізація та збереження бібліотечних фондів: виклики сьогодення»](#).

Авторське право у бібліотечній діяльності

Вебінар [«Авторське право у бібліотеці»](#) про ключові аспекти законодавства про авторське право, включаючи випадки вільного використання творів, роботу з «сирітськими» творами, застосування ліцензій Creative Commons та практичні питання використання електронних книг у бібліотечній діяльності.

Вебінар [«Оцифрування книг: бібліотеки і закон»](#) про правові аспекти оцифрування бібліотечних фондів, розкриває законні способи створення цифрових копій, дотримання авторських прав та успішні кейси впровадження оцифрування в українських бібліотеках.

Курс [«Основи авторського права в креативних індустріях»](#) - оглядовий онлайн-курс для всіх учасників ринку креативних індустрій, від фахівців до працеводів. Створений за участі Національного офісу інтелектуальної власності та інновацій.

Вебінар [«Як створити електронну бібліотеку й не порушити авторських прав?»](#).

Інформаційна безпека та медіаграмотність

Вебінар [«Сучасні підходи до формування критичного мислення»](#) про те, як навички критичного мислення допомагають краще орієнтуватися у світі, вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення.

Курс [«Критичне мислення в українському контексті»](#) навчає розпізнавати когнітивні хиби, ухвалювати обґрунтовані рішення та адаптуватися до нових викликів.

Курс [«Інформаційна гігієна»](#) допомагає розвинути навички інформаційної гігієни, навчає розпізнавати маніпуляції та шахрайство в інтернеті, соцмережах та інших медіа.

Вебінар [«Інфодетокс: як розвантажитись та збільшити свою продуктивність»](#) про дієві кроки з інформаційної детоксикації, які допоможуть не лише очистити свій медіараціон від інфотоксинів, а й покращити концентрацію та підвищити продуктивність під час професійної діяльності.

Курс [«Цифрова безпека на персональному рівні»](#) про те, як убезпечити свої дані, створити надійні паролі та захистити пристрої від загроз у сучасному онлайн-середовищі.

Практичний курс [«Безпека в інтернеті під час війни»](#) надає необхідні знання та навички для забезпечення кібербезпеки, уникнення онлайн-шахрайств та збереження особистої інформації.

[«Інформаційна безпека у період кризи»](#) - інклюзивний онлайн-курс для людей з інвалідністю, що знайомить із правилами безпечної поведінки в інформаційному просторі у воєнний час. Лекції також доступні українською жестовою мовою.

Курс [«Захист персональних даних»](#) допоможе дізнатися, як захистити особисту інформацію.

Освітній серіал [«Базові знання з кібергігієни»](#) від «ДіяОсвіта» містить важливі аспекти з кібербезпеки, які допоможуть захистити особисті дані й уникнути кіберзагроз.

Курс [«OSINT – розвідка з відкритих джерел та інформаційна безпека»](#) знайомить з інструментами OSINT (розвідки з відкритих джерел), навчає розпізнавати дезінформацію та захищати приватні дані, протидіяти ворожим інформаційним операціям і забезпечувати безпеку своїх цифрових слідів.

Цифрові компетентності та інформаційні технології

Цифрограм для бібліотекарів. Онлайн-інструмент від «Дія.Освіта» для самодіагностики цифрових компетентностей, що базується на [Рамці цифрової компетентності бібліотечного працівника](#) і охоплює 5 ключових сфер: пошук інформації, цифрову комунікацію, створення контенту, кібербезпеку та інновації.

Дизайн та візуальні комунікації

Курс відеозанять [«Презентації»](#): від знайомства з PowerPoint до побудови інформаційних систем.

Вебінар [«Google Презентації: основний функціонал»](#).

Вебінар [«Додатки для Google-Презентацій»](#).

Вебінар Освітнього центру «Software and Computer museum» - [«Як робити круті дизайни в Canva?»](#) - практичні поради щодо створення стильних і сучасних візуальних рішень у Canva для соціальних мереж та презентацій.

Вебінар [«Створення простих дизайнів у Canva»](#).

Вебінар [«Створення складних та багатофункціональних дизайнів у Canva»](#) - як використовувати розширені можливості Canva для створення професійних макетів, інфографіки та мультимедійних матеріалів.

Вебінар [«Як зробити презентацію, яка не дозволить заснути аудиторії?»](#)

Лекція [«Creating Persuasive “Digital Moments”/«Створення переконливих «цифрових моментів»](#) (англ., укр.).

Робота з офісними програмами та веб-інструментами

Вебінар [«Відеоконференції від А до Я»](#).

Курс відеозанять [«Документи»](#) на поглибленому рівні.

Відеозаняття [«Google документи. робота з текстом»](#).

Курс відеозанять [«Таблиці»](#): від знайомства з Excel до циклічних посилань.

Відеозаняття [«Google Таблиця. Основний функціонал»](#).

Відеозаняття [«Google Forms»](#) - створення інтерактивних форм для опитувань та збору даних від користувачів бібліотеки.

Вебінар [«QR-код»](#) - використання QR-кодів у професійній діяльності.

Курс від IBM з розвитку цифрових навичок для сучасного робочого середовища [«Робота в цифровому світі: професійні навички»](#).

Штучний інтелект (ШІ)

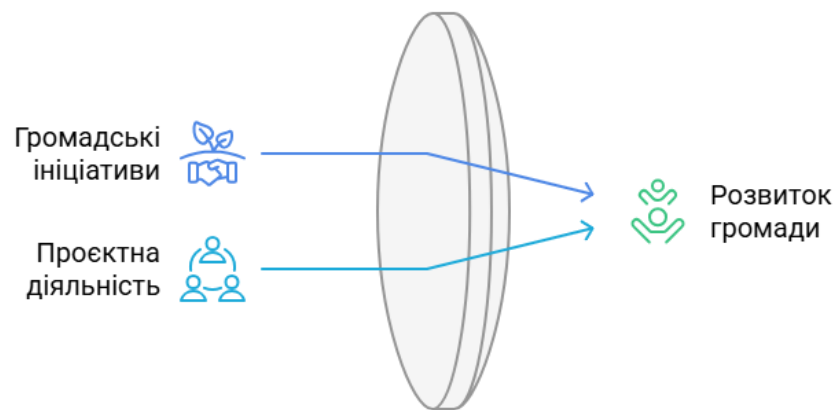
[«Курс зі штучного інтелекту: від початківця до експерта»](#) для всіх, хто хоче опанувати ШІ для повсякденних та робочих задач, розроблений групою ІТ-компаній FRACTAL у співпраці з МЦТ України та МОН України.

Оновлений онлайн-курс від Google [«ШІ для продуктивності»](#) надає практичні знання та інструменти для швидкої інтеграції штучного інтелекту (ШІ) в особисту та професійну діяльність.

Освітній серіал [«ChatGPT для підвищення власної ефективності»](#) від «Дія.Освіта» допомагає розкрити потенціал штучного інтелекту у повсякденному житті та професійній діяльності.

Громадські ініціативи та проєктна діяльність

Курс [«Бібліотека - відкритий публічний простір»](#) ознайомлює з методами і інструментами модернізації бібліотек, перетворення її на сучасний доступний для різних категорій користувачів простір.

Курс [«Вступ до проєктів соціальних інновацій - від ідеї до сталого рішення»](#) надає вам знання та розуміння, необхідні для успішного впровадження проєктів соціальних інновацій, перетворюючи ідеї на сталі результати.

Курс [«Сталість соціальних змін: згуртування громад»](#) допоможе зрозуміти, як забезпечити сталий ефект від змін та здійснювати вплив навіть в умовах невизначеності.

Освітній серіал [«Як створювати проєкти у громадах»](#) від «ДіяОсвіта» знайомить з основами проєктного менеджменту: як пройти шлях від бажання щось змінювати в громаді до реалізації успішного впливового проєкту.

Освітній серіал [«Як втілити соціальний проєкт у громаді»](#) від «ДіяОсвіта» про те, як шукати підтримку для свого проєкту.

Курс [«Бібліотеки для здоров'я громад»](#) навчає бібліотекарів розуміти стратегічні цілі громади, а також планувати та впроваджувати кроссекторальні проєкти для їх реалізації.

Курс [«Гості чи сусіди: як згуртувати громаду для соціальних змін»](#) ознайомлює з інструментами, які необхідні для згуртування громади, ефективного об'єднання різних соціальних груп та реалізації соціальних змін.

Курс [«Грантовий менеджмент від УКФ»](#) створений Українським культурним фондом (УКФ) у партнерстві з ГО «Інша Освіта» та «Накипіло» навчає основам грантового менеджменту.

Курс [«Гранти Українського Фонду Стартапів»](#) розкриває можливості Фонду, навчає правильно подавати заявку та готуватися до пітчу, допомагаючи вам уникнути поширених помилок.

Курс [«Європейські гранти для культурних та креативних проєктів»](#) допомагає пройти через усі етапи роботи з грантами «Креативної Європи»: від вибору конкурсу до подання фінальної звітності.

Курс [«Написання проєктних заявок»](#) навчає створенню проєктних пропозицій.

Комунікації та маркетинг

Курс [«Діджитал-комунікації»](#) про те, як розробляти та втілювати ефективні онлайн-стратегії для закладів культури, а також створювати привабливий і корисний контент.

Курс [«Медіа-пітчинг»](#) навчає як будувати відносини з медіа, створювати інформаційні приводи та готувати прес-пакет вашої установи.

Лекція [«The art of pitching»/ «Мистецтво пітчингу»](#) (англ., укр.).

Курси [«Цифрові медіа та основи маркетингу»](#) та [«Цифрові медіа та маркетингові стратегії»](#) від Prometheus та Університету Іллінойсу надає базові знання про сучасний маркетинг.

Інтенсивний курс [«Маркетинг»](#) від Девіда Перріша навчає, як досліджувати цільову аудиторію та створювати ефективну маркетингову стратегію.

Курс [«Ефективні презентації»](#) покликаний дати інструментарій для цікавого та сучасного донесення ідей до цільової аудиторії.

Лекція [«How to Write a Great Research Paper and Get it Published» / «Як написати чудову дослідницьку роботу та опублікувати її»](#) (англ., укр.).

Лекція [«How to Write Good Research Proposals/ Як писати гарні дослідницькі пропозиції»](#) (англ., укр.).

Курс [«Практична соціологія для професіоналів медіа»](#) розвиває компетентності в галузі соціологічних досліджень та медіааналітики, навички ефективної взаємодії з аудиторією.

Реалізація державної політики національної пам'яті

Курс [«Спадщина для соціальної згуртованості під час війни: кейси українських культурних дієвців»](#) надає практичні інструменти та кейси українських культурних діячів, які допомагають використовувати спадщину для підтримки ідентичності та згуртування суспільства під час війни.

Курс [«Єдина Україна: становлення національної ідентичності»](#) спрямований на формування української національної та громадянської ідентичності, поглиблення знань із новітньої історії України та розвиток волонтерських рухів.

Курс [«Історія українського громадянського суспільства»](#) – про суспільно-політичні події та процеси на шляху становлення українського громадянського суспільства.

Всеукраїнський урок національної ідентичності [«Україна — це ти!»](#) (2025).

Онлайн-курс [«Збережи свою ідентичність»](#) про те, як стати носієм родинної пам'яті, дослідити історію власної родини.

[«Розсекречені: онлайн-курс про роботу з архівами КГБ»](#) про те, як знаходити потрібну інформацію в архівах радянських спецслужб, аналізувати відомості з архівних справ та перевіряти їх.

Серія відеолекцій від [«НАВКОЛО НАС. UA»](#) про охорону НКС та роль культурної спадщини як живої сили, яка безпосередньо впливає на наше сьогодення і майбутнє.

Курс [«Qırım: Крим – це ми»](#) про боротьбу та ідентичність кримських татар, допоможе глибше зрозуміти місце Криму в історії України.

Просвітницький курс «[ProKrym](#)» занурює в історію, культуру, мову та боротьбу кримськотатарського народу, допомагаючи краще зрозуміти місце Криму в історії України та усвідомити наше спільне майбутнє.

Курс «[Мова меморіалів](#)» про основні елементи, форми, традиції меморіалів, приклади світових практик.

Мовна освіта та багатомовність

[Національний онлайн-проект з тестування та вивчення української мови «Моя мова»](#), створений Українським культурним фондом разом з Асоціацією інноваційної та цифрової освіти, для тестування, вивчення та підвищення престижу української мови.

[Національна платформа з вивчення української мови](#) МКСК України зібрала в одному місці ефективні онлайн та офлайн ресурси, а також мобільні додатки з вивчення української мови.

Онлайн-курс «[Мовити.Мотиви](#)» допомагає поринути в контексти української мови, подолати страх говорити «не так» та знайти власні слова і сенси для спілкування.

[Національна екосистема з вивчення та тестування володіння англійською мовою](#) дозволяє визначити свій рівень, знайти різноманітні навчальні інструменти безкоштовно та опанувати англійську за допомогою освітнього онлайн-проекту «[Lingva.Skills](#)».

Платформа [«Lingva.Deutsch»](#) онлайн-сервіс, який використовує зручну авторську методику та підходить для опанування рівнів A1, A2 і B1.

Курс [Lingva Polska](#) навчає говорити, використовуючи інтуїтивний метод, реалістичні кейси та елементи гейміфікації.

[LingoHut](#) — це ваш безкоштовний ресурс для самостійного вивчення понад 45 мов, зокрема [іспанської](#) та [італійської](#).

Інклюзія та безбар'єрність

Освітній серіал [«Безбар'єрна грамотність»](#) від «ДіяОсвіта» присвячений проблемам, з якими стикаються люди з порушенням зору, слуху чи моторик.

Курс [«Культура толерантності: як побудувати суспільство, комфортне для всіх»](#) для побудови гармонійного суспільства на основі взаємної поваги та різноманіття.

Курс [«Захист прав людей з інвалідністю»](#) допомагає зрозуміти, які права мають люди з інвалідністю та як їх можна захищати, щоб кожен міг на рівних користуватися своїми правами.

Курс [«Громадські технології для людей з інвалідністю»](#) ознайомлює з основними правами людей з інвалідністю та механізми їх захисту для забезпечення рівних можливостей та недискримінаційного доступу до суспільних благ.

Курс [«Інклюзивна гуманітарна допомога»](#) розвиває компетентності в галузі інклюзивного підходу до надання гуманітарної допомоги з акцентом на потребах та правах людей з інвалідністю.

Курс [«Змі\(ц\)ною: онлайн-курс про інклюзивну психологічну допомогу»](#) з розширення професійний інструментарій для надання якісної інклюзивної допомоги.

Вебінар [«На рівних: діалог про інклюзію та дієві бібліотечні практики»](#).

Політика гендерної рівності

Освітній серіал [«Базові знання про гендер»](#) від «ДіяОсвіта» навчає розпізнавати гендерні стереотипи та небезпеки і як з ними боротись.

Курс [«Я знаю гендер»](#) допомагає поглибити розуміння гендерної рівності, ознайомитися з ключовими принципами розширення прав жінок та інтеграції гендерної перспективи.

Онлайн-курс Ради Європи [«Гендерна рівність та гендерний мейнстримінг»](#) надає ґрунтовні знання про гендерну рівність і навчає використовувати підхід гендерного мейнстримінгу у професійній діяльності.

Освітній серіал [«Гендерна рівність та соціальна інклюзія в комунікаціях»](#) від «ДіяОсвіта» розповідає, як комунікувати з урахуванням підходу рівності та інклюзії.

Курс [«Конфліктна і гендерна чутливість у роботі з представниками/цями вразливих категорій»](#) поєднує теоретичні знання з практичними прикладами та включає інструменти для реалізації чутливих підходів у роботі з користувачами на різних рівнях.

Курс [«Гендерно орієнтоване врядування»](#) знайомить з успішними практиками та інструментами гендерно орієнтований підходу.

Курс [«Реалізація принципів гендерної рівності при наданні адміністративних і соціальних послуг»](#) навчає практичному впровадженню принципів гендерної рівності в щоденній роботі з користувачами.

Розвиток емоційного інтелекту та психологічна підтримка

Вебінар [«Арттерапія в просторах бібліотек: різновиди та доступні техніки»](#).

Методологічний семінар [«Книжкові клуби з бібліотерапевтичним ефектом»](#).

Курс [«Психологічна стійкість для громадських організацій під час війни»](#) навчає працювати з власними стресовими станами чи стресовими станами у команді та залишатися стійкими у складних обставинах.

Курс [«Перша психологічна допомога»](#) від Prometheus та Університету Джонса Гопкінса, створений доктором Джорджем Еверлі, навчає, як правильно надавати першу психологічну допомогу в кризових ситуаціях.

Курс [«Базова психологічна допомога в умовах війни»](#) практичний посібник з психологічної стійкості, навчає, як впоратися зі стресом під час війни та надавати базову допомогу тим, хто її потребує.

Курс [«Діалоги без тривоги»](#) навчає різним способам подолання тривожності.

Курс [«Профілактика вигорання. Розвиток психологічної стійкості на робочому місці»](#) Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» навчає підтримувати психологічну стійкість на роботі. Особливо корисний представникам інтелектуальних професій та сфер із високим емоційним навантаженням. Курс буде корисний і тим, хто вже стикається з ознаками професійного вигорання, і тим, хто прагне його запобігти.

Онлайн-курс [«Розкриваємо свій потенціал»](#) допомагає налагодити глибокий зв'язок із метою свого життя, сміливо рухатися вперед до свого справжнього потенціалу.

Курс [«Небайдужі: базові емоційні потреби та соціальна взаємодія»](#) та курс [«Емоційний інтелект»](#) навчають розпізнавати власні емоції та розвивати навички спілкування.

Освітній серіал [«Кризові комунікації в управлінні персоналом»](#) від «ДіяОсвіта» показує як вибудовувати правильну комунікацію в кризові періоди, щоб успішно подолати труднощі і зберегти команду.

Безпека життєдіяльності в кризових умовах

Курс [«У безпеці»](#) навчає ключовим навичкам поведінки та ефективних дій в екстремальних і надзвичайних умовах.

Курс [«Перша домедична допомога»](#) знайомить з алгоритмами невідкладної допомоги постраждалим, що є критично важливим для збереження життя та здоров'я до прибуття медиків.

Курс [«Домедична допомога в умовах воєнного часу для цивільних осіб»](#) - матеріали курсу чітко відповідають затвердженим нормативно-правовим документам МОЗ України.

Курс [«РХБЯ-загрози: від А до Я»](#) розкриває всі аспекти РХБЯ-загроз (радіаційна, хімічна, біологічна, ядерна) і надає інструменти для фільтрації інформації та протидії пропаганді.

Курс [«Вибухонебезпечні ризики в фокусі»](#) надає знання та знайомить з інструментами для захисту від вибухонебезпечних предметів.